

Informace z kontrolní akce „Hospodaření s finančními prostředky určenými na výstavbu a obnovu pražského metra“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2005 pod číslem 05/18. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky určenými na programy zaměřené na výstavbu a obnovu pražského metra. Kontrolováno bylo období let 2000 až 2005 (v případě věcných souvislostí i období předcházející).

Kontrolovanými osobami byly:
Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“, zkratka MD je použita i pro původní název Ministerstvo dopravy a spojů),
Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost (dále jen „DP Praha“).

I. Úvod do problematiky

Podpora rozvoje a obnovy pražského metra je součástí dopravních politik MD z let 1993, 1998 i 2005. Česká republika podporovala v období od svého vzniku v roce 1993 do roku 1997 dotacemi ze státního rozpočtu výstavbu a obnovu metra v programu ev. č. 398 410 „Výstavba pražského metra“. Výdaje na tento program byly uvolněny v kapitole státního rozpočtu Všeobecná pokladní správa, kterou spravuje Ministerstvo financí (dále jen „MF“¹). V letech 1998 a 1999 stát podporu na obnovu a rozvoj metra neposkytl.

II. Kontrolou zjištěné skutečnosti

Dlouhodobý záměr zajistit systematickou podporu rozvoje městské hromadné dopravy, zejména metra se začal realizovat v roce 2000. Ze státního rozpočtu byly DP Praha poskytnuty dotace na rozvoj a obnovu pražského metra v období let 2000 až 2005 ve dvou programech. V rámci programu ev. č. 327 410 „Podpora výstavby pražského metra“ se stát podílí na výstavbě trasy IV.C metra mezi stanicemi „Nádraží Holešovice“ a „Letňany“. Program ev. č. 227 810 „Státní pomoc při obnově území postiženého povodní 2002 poskytovaná Ministerstvem dopravy“ byl zaměřen na odstranění povodňových škod.

Tabulka č. 1 – Přehled dotací ze státního rozpočtu na rozvoj a obnovu pražského metra
(v mil. Kč)

Program ev. číslo	Rok	Dotace uvedené v dokumentaci programu	Rozpočet schválený	Rozpočet po změnách	Skutečně poskytnuto
327410	2000	Dokumentace programu*) nebyla schválena	370	370	370
	2001		913	913	913
	2002		550	495	495
	2003		485	485	485
	2004	450	450	450	450
	2005	450	420		
	2006	450			
	2007	900			

¹ Srov. ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky).

	2008	645			
227810	2003	2 800	0	2 800	2 800
Celkem			3 188	5 513	5 513

^{a)} Poznámka – Program byl zahájen a probíhal až do roku 2004, aniž by měl schválenou dokumentaci.

Kontrola NKÚ se na MD zaměřila zejména na přípravu programů ev. č. 327 410 a ev. č. 227 810, jejich dokumentaci a na poskytování dotací v rámci těchto programů. Na DP Praha byl zejména kontrolován výběr rozhodujícího zhotovitele trasy IV.C metra, systém dozoru investora na stavbě této trasy metra a doklady, na jejichž základě byly dotace čerpány z bankovních účtů.

Trasa IV.C metra, část IV.C1 „Nádraží Holešovice – Ládví“ je v provozu. Trasa IV.C2 „Ládví – Letňany“ má být dokončena v roce 2009. Do konce roku 2004 bylo na pořízení trasy IV.C vynaloženo z různých zdrojů financování 9 754 mil. Kč. Stát se má podílet na financování trasy IV.C metra částkou 4 998 mil. Kč, tj. přibližně 22,7 % z celkové aktuální investiční potřeby 22 mld. Kč. Do ukončení kontroly byla ze státního rozpočtu na výstavbu a obnovu pražského metra poskytnuta částka 5 932 500 000 Kč.

Rozhodujícím zdrojem financování byly finanční zdroje hl. města Prahy, které nejsou v kontrolní působnosti NKÚ. Státní prostředky nesměřovaly do účetně a technologicky oddělitelných stavebních objektů (provozních souborů). Byly použity společně s finančními prostředky hl. města Prahy k souběžnému financování stavebních objektů. Za této situace neměl NKÚ jinou možnost, než zkontrolovat, zda faktury a doklady, které se přímo týkaly použití státních prostředků, odpovídaly dotačním podmínkám, které byly uvedeny v programové dokumentaci programů č. 327 410 „Podpora výstavby pražského metra“ a č. 227 810 „Státní pomoc při obnově území postíženého povodní 2002 poskytovaná Ministerstvem dopravy“ (zaměřené na odstranění povodňových škod). Kontrolou bylo zjištěno, že kontrolované finanční prostředky státu byly použity na výstavbu a údržbu pražského metra, přičemž byly dodrženy technicko-ekonomické parametry deklarované v dokumentacích programů. MD a MF zvolilo dotační podmínky, které neumožňují NKÚ zcela splnit cíl této kontrolní akce, tj. prověřit hospodaření s finančními prostředky určenými na programy zaměřené na výstavbu a obnovu pražského metra.

III. Shrnutí kontrolních zjištění

V případě financování oprav metra po povodních nebyla zvolena vhodná forma podpory. Forma „programového financování“ nemohla být účinná, protože šlo o nepředvídatelnou situaci, která vyžadovala okamžité řešení. Proto nemohla být připravena dokumentace programu, která by věcně respektovala požadavky na tuto formu dotace tak, jak ji formuluje zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky).

Obdobně u programu č. 327 410 „Podpora výstavby pražského metra“, kde potřeba státní podpory nebyla časově tolik naléhavá, se nepodařilo včas a úplně zajistit dokumentaci programu, která by zcela zabezpečila požadavky stanovené § 12 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) tak, aby mohla být vyhodnocena hospodárnost (efektivnost) poskytnuté dotace. Vzhledem k nereálnosti v praxi zajistit tyto požadavky v dokumentaci programu doporučuje NKÚ jinou z forem výdajů státního rozpočtu, které jsou uvedeny v § 7 odst. 1 rozpočtových pravidel.